

Miljø & Erhvervsregulering
J.nr. 22-1161-000001
Ref.: irnoma
Den 4. juli 2023

Afgørelse efter miljøvurderingslovens § 10 om ændring af gødningsanvendelsesbekendtgørelsen

Baggrund

Gødningsanvendelsesbekendtgørelsen

Gødningsanvendelsesbekendtgørelsen¹ har til formål at sikre en miljømæssig forsvarlig håndtering af husdyrgødning og andre gødningstyper for at undgå miljømæssige konsekvenser for overfladevand og grundvand, natur og naboer mv., særligt relateret til udvaskningen og afstrømningen af nitrat og fosfor og fordampningen af ammoniak.

Landbrugsstyrelsen har forud for planperioden 2023/2024, som starter 1. august 2023, udstedt en ny gødningsanvendelsesbekendtgørelse. Udkast til ny gødningsanvendelsesbekendtgørelse har været sendt i offentlig høring i perioden 27. april til 25. maj 2023. Høringsmaterialet kan findes på Høringsportalen².

Ændringerne af gødningsanvendelsesbekendtgørelsen, som er vurderet omfattet af miljøvurderingsloven, er beskrevet i bilag 1 til denne afgørelse.

Miljøvurderingsloven

Det følger af miljøvurderingsloven³, at der skal gennemføres en miljøvurdering i forbindelse med udarbejdelsen af visse planer og programmer, før de vedtages. Gennemførelse af en miljøvurdering har til formål at sikre et tilstrækkeligt hensyn til miljøet og inddragelse af offentligheden.

Myndigheden skal gennemføre en miljøvurdering af planer og programmer, jf. miljøvurderingslovens § 8, stk. 1, nr. 1, bl.a. hvor disse udarbejdes inden for landbrug og fastlægger rammerne for fremtidige anlægstilladelser til anlæg til intensiv husdyravl. En bekendtgørelse kan anses som en plan eller et program efter miljøvurderingslovens regler.

Det følger endvidere af miljøvurderingslovens § 8, stk. 2, nr. 1, at myndigheden skal gennemføre en vurdering af, hvorvidt mindre ændringer i planer eller programmer, der udarbejdes inden for bl.a. landbrug og fastlægger rammerne for fremtidige anlægstilladelser til anlæg til intensiv husdyravl, kan få væsentlig indvirkning på miljøet, således at der skal gennemføres en miljøvurdering.

Landbrugsstyrelsen har vurderet, at ændringerne af gødningsanvendelsesbekendtgørelsen udgør mindre ændringer i en sådan plan, således at der skal foretages en vurdering af, hvorvidt ændringerne kan få væsentlig indvirkning på miljøet.

---

¹ Bekendtgørelse nr. 1142 af 10. juli 2022 om jordbrugsvirksomheders anvendelse af gødning

² Høringsmaterialet er tilgængeligt på Høringsportalen: <https://hoeringsportalen.dk/Hearing/Details/67451>

³ Bekendtgørelse nr. 4 af 3. januar 2023 af lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM)

Landbrugsstyrelsen har på denne baggrund gennemført en såkaldt screening af de foreslåede ændringer af gødningsanvendelsesbekendtgørelsen, som er vurderet omfattet af miljøvurderingsloven.

Udkast til afgørelse

Ved en gennemgang af kriterierne i miljøvurderingslovens bilag 3 er det Landbrugsstyrelsens vurdering, at ændringerne af gødningsanvendelsesbekendtgørelsen ikke forventes at få væsentlig indvirkning på miljøet.

Vurderingen af de foreslåede ændringers indvirkning på miljøet herunder gennemgangen af kriterierne efter miljøvurderingslovens bilag 3 fremgår af bilag 1 til denne afgørelse.

Høring af berørte myndigheder

Landbrugsstyrelsen har i perioden 27. april til 11. maj 2023 haft udkast til screeningsafgørelse efter miljøvurderingslovens § 10 i høring hos de relevante berørte myndigheder, jf. miljøvurderingslovens § 32, stk. 3, nr. 1.

Landbrugsstyrelsen har vurderet, at de berørte myndigheder i denne sammenhæng er kommunerne, som bl.a. fører tilsyn med overholdelsen af regler i gødningsanvendelsesbekendtgørelsen, Miljøministeriet i forhold til reglerne om husdyrbrug og som ressortansvarlig for relevante direktiver, Miljøstyrelsen i forhold til vejledning om regler i gødningsanvendelsesbekendtgørelsen og vejledning om reglerne om husdyrbrug samt i forhold til overvågning og beskyttelse af natur, vand og miljø, samt Fødevarestyrelsen i forhold til anvisning af kalkning af husdyrgødning til bekæmpelse af husdyrsygdomme.

Landbrugsstyrelsen har ikke modtaget bemærkninger fra berørte myndigheder.

Klagevejledning

4-ugers klagefrist

Der kan klages til Miljø- og Fødevareklagenævnet over Landbrugsstyrelsens afgørelse om, at der ikke skal foretages en miljøvurdering (screeningsafgørelsen), for så vidt angår retlige spørgsmål inden 4 uger efter screeningsafgørelsens annoncering på Høringsportalen⁴, det vil sige senest den 1. august 2023 ved kontortids udløb, jf. miljøvurderingslovens § 51.

Klageberettiget

Klageberettiget er enhver med retlig interesse i sagens udfald. Klageberettiget er endvidere landsdækkende foreninger og organisationer, der som formål har beskyttelsen af natur og miljø eller varetagelsen af væsentlige brugerinteresser inden for arealanvendelsen og har vedtægter eller love, som dokumenterer dens formål, og som repræsenterer mindst 100 medlemmer, jf. miljøvurderingslovens § 50.

Klageportalen

Klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet indgives skriftligt til Landbrugsstyrelsen ved anvendelse af digital selvbetjening (klageportalen), jf. miljøvurderingslovens § 52, jf. dog § 21, stk. 2-4 i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet. Se mere om, hvordan man klager via klageportalen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside⁵.

Bilag 1

---

⁴ Høringsportalen: <https://hoeringsportalen.dk/Hearing/Details/67451>

⁵ Link til klageportalen og Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside: <https://naevneneshus.dk/om-klageportalen-for-naevnenes-hus/>

Ændringer af gødningsanvendelsesbekendtgørelsen og vurdering af mulig indvirkning på miljøet (begrundelse)

Den nye gødningsanvendelsesbekendtgørelse er primært en genudstedelse af gældende regler. Der er samtidig foretaget en række ændringer, hvoraf en del ikke er vurderet omfattet af kravet om screening, da de enten udgør præciseringer eller lignende af gældende ret eller ændringer af lovteknisk karakter eller lignende, som ikke i sig selv lægger rammer for fremtidige anlægstilladelser, og derved ikke er omfattet af miljøvurderingslovens anvendelsesområde.

Landbrugsstyrelsens har gennemført en screening af følgende ændringer, som Landbrugsstyrelsens har vurderet omfattet af kravet herom:

- 1) Definitionen af bundfald ophæves, og justering af definition af fast og flydende husdyrgødning justeres
- 2) Justering af bestemmelse om græs omfattet af krav om anvendelse af ammoniakreducerende teknik
- 3) Kvalificering af kravet om tilsætning af ureasehæmmer
- 4) Krav om nedbringning af kalket husdyrgødning
- 5) Særregel for fastsættelse af fosforloftet for organisk gødning fra jordbrugsvirksomheder tilknyttet fælles biogasanlæg ophæves

Ændringerne og deres indvirkning på miljøet er beskrevet i det følgende.

1) Definitionen af bundfald ophæves, og definition af fast og flydende husdyrgødning justeres

Med den nye gødningsanvendelsesbekendtgørelse er der foretaget ændringer i definitioner vedrørende husdyrgødning. Det indebærer bl.a., at den særskilte definition af bundfald er ophævet, og at de tidligere definitioner af fast og flydende husdyrgødning i gødningsanvendelsesbekendtgørelsen er justeret. Som konsekvens heraf omfattes bundfald nu som udgangspunkt af definitionen af fast husdyrgødning, og dermed skal bundfald udbringes efter reglerne for fast husdyrgødning.

Bundfald er sedimenteret husdyrgødning i beholdere med flydende husdyrgødning, som ikke længere kan omrøres. Bundfald opstår især i staldsystemer med produktion af gylle, hvor sand er anvendt som strøelse i sengebåse. Herved blandes gylle med sand, der sedimenterer i gyllebeholderen, hvilket kan gøre det fysisk umuligt at omrøre gyllen og få den igennem en slangebom eller en nedfælder ved udbringning.

Bundfald har hidtil som selvstændig gødningstype fulgt udbringningsperioden for flydende organisk gødning i gødningsanvendelsesbekendtgørelsens § 9. Med ændringen følger bundfald ikke længere udbringningsperioden for flydende husdyrgødning, men er nu omfattet af de generelt længere udbringningsperioder for fast organisk gødning, forudsat at gødningens karakteristika følger den foreslåede definition af fast gødning.

Fast organisk gødning må med visse undtagelser ikke udbringes i perioden fra efter høst indtil følgende tidspunkter:

- 1) 1. november på lerjord (JB-nr. 7-9).
- 2) 1. december på lerjord og humusjord (JB-nr. 5, 6, 10 og 11).
- 3) 1. februar på sandjord (JB-nr. 1-4).

Fast organisk gødning udbringes ofte på arealer uden etablerede afgrøder til høst, hvor der således er krav om nedbringning. Dermed begrænses ammoniakemissionen herfra. Fast gødning, der udbringes på voksende afgrøder, nedbringes ikke, og der er derfor en potentielt øget ammoniakemission fra denne praksis. Da bundfald for en stor del består af sand, vurderes ammoniakemissionen i en sådan situation dog begrænset.

Sand i sengebåse er et staldsystem, der findes på kvægbrug, som generelt har meget græs i sædskiftet, hvorfor noget bundfald kan tænkes udbragt på græsarealer. Det er dog Landbrugsstyrelsens vurdering, at det er et meget begrænset antal husdyrbrug, der er indrettet med sand i sengebåse, og flertallet af disse forventes at omrøre sandet i gyllebeholderen, således at det kan udbringes som flydende husdyrgødning.

Justeringerne forventes derfor ikke at føre til ændringer i praksis, og ændringen af bekendtgørelsen vurderes derfor ikke at føre til væsentlig indvirkning på miljøet.

2) Justering af bestemmelse om græs omfattet af krav om anvendelse af ammoniakreducerende teknik
Gødningsanvendelsesbekendtgørelsens § 6, stk. 3, afgrænser de arealer, hvor der er krav om anvendelse af en ammoniakreducerende teknik ved udbringning af flydende husdyrgødning. For så vidt angår græsmarker har der hidtil gjaldt teknikkrav på arealer med fodergræs og på arealer med frøgræs, for hvilke der ikke er indgået kontrakt med frøavlsfirma om levering af frø i den kommende sæson. Arealer med andre typer græs end fodergræs og frøgræs uden kontrakt har ikke været omfattet af kravet om anvendelse af en særlig ammoniakreducerende teknik ved udbringning af flydende husdyrgødning. Arealer med andre typer græs er f.eks. permanente og flerårige græsmarker, der ikke anvendes til foder eller frøproduktion, samt arealer med græsproduktion til udvinding af protein eller energiformål.

Med den nye gødningsanvendelsesbekendtgørelse er kravet om anvendelse af en ammoniakreducerende teknik ved udbringning af flydende husdyrgødning på arealer med fodergræs og på arealer med frøgræs på kontrakt med frøavlsfirma udvidet til at omfatte alle græsarealer bortset fra arealer med frøgræs på kontrakt. Fodergræsmarker på økologisk autoriserede bedrifter undtages fortsat i perioden 1. februar til 1. maj.

Med ændringen opnås der potentielt en større ammoniakreducerende effekt. De græsmarker, der nu omfattes, er f.eks. permanente og flerårige græsmarker, der ikke anvendes til foder eller frøproduktion. Disse vil dog i praksis oftest afgræsses, og udbringning af flydende husdyrgødning hertil vurderes begrænset. Det kan også være græsmarker, der anvendes til græsproduktion til udvinding af protein eller energiformål, og disse arealer må forventes at modtage flydende husdyrgødning. Græsproduktion til udvinding af protein eller energiformål er dog nyere produktionsformer, som endnu vurderes at være begrænset i omfang.

Efter Landbrugsstyrelsens vurdering er der på nuværende tidspunkt samlet set ikke tale om, at væsentlige nye græsarealer, hvor der udbringes flydende husdyrgødning, omfattes af kravet om anvendelse af en ammoniakreducerende teknik ved udbringning. Ændringen vurderes derfor ikke at føre til væsentlig indvirkning på miljøet.

3) Kvalificering af kravet om tilsætning af ureasehæmmer

Gødningsanvendelsesbekendtgørelsens § 8 stiller krav om ammoniakreducerende tiltag i forhold til kunstgødning med ureabaserede kvælstofforbindelser (diamidkvælstof) samt diammoniumsulfat (svovlsur ammoniak). En mulighed for opfyldelse af kravet er at tilsætte en ureasehæmmer til ureabaserede gødninger. Kunstgødning, som indeholder ureabaserede kvælstofforbindelser (amidkvælstof) uden ureasehæmmer, har en betydeligt højere fordampning af ammoniak til luften end andre kvælstofgødninger. Ved brug af ureasehæmmer sinkes omdannelsen fra urea til ammonium, således at gødningen når at trænge ned i jorden, inden den omdannes til ammonium. Herved begrænses tabet af ammoniak til luften.

Ureasehæmmere kan være tilsat kunstgødning af producenten i forvejen, eller de kan købes særskilt, hvor landbrugeren selv skal tilsætte hæmmeren til gødningen. I de gældende regler er der ikke fastsat entydige

krav til, hvilken mængde ureasehæmmer der skal tilføres gødningen, idet det fremgår, at tilsætningen af ureasehæmmer skal ske efter producentens anbefalinger.

I høringen af udkast til ny gødningsanvendelsesbekendtgørelse indgik forslag om, at tilsætning af ureasehæmmer til kunstgødning med ureabaserede kvælstofforbindelser kun kan ske ved brug af en CE-mærket ureasehæmmer. Derved sikres det, at den CE-mærkede ureasehæmmer er mærket fyldestgørende til, at landbruger kan anvende produktet på en måde, der sikrer effekten. Det hænger sammen med, at CE-mærkede ureasehæmmere bl.a. skal overholde krav til mærkning, og at der stilles krav til koncentrationen af tilsat ureasehæmmer i CE-mærkede urea-gødninger.

Det fremgår således af gødningsforordningen om ureasehæmmere, der markedsføres i overensstemmelse med forordningen som et CE-mærket EU-gødningsprodukt, at "En ureasehæmmer hæmmer ureaseenzymets hydrolytiske virkning på urea ($\text{CH}_4\text{N}_2\text{O}$) og har primært til formål at mindske ammoniakfordampningen. Sammenlignet med en kontrolprøve, hvortil ureasehæmmeren ikke er tilsat, skal en in vitro-test, der indeholder ureasehæmmeren, vise en reduktion på 20 pct. af hydrolysehastigheden for urea ($\text{CH}_4\text{N}_2\text{O}$) på grundlag af en analyse foretaget 14 dage efter anvendelsen ved et konfidensniveau på 95 pct." Ifølge gødningsforordningen skal den ureasehæmmende forbindelse være til stede i CE-mærkede urea-gødninger med tilsat ureasehæmmer i en koncentration, som er inden for det koncentrationsområde, der sikrer en sådan reduktion.

Af mærkningen af CE-mærkede ureasehæmmere skal fremgå, hvilket blandingsforhold mellem ureasehæmmer og gødning, der sikrer ovenfor nævnte effektivt. Mærkningskravet består konkret i, at der af mærkningen skal fremgå den anbefalede minimums- og maksimumskoncentration af hæmmende forbindelser, når de blandes med en gødning, inden den anvendes. Indholdet af den ureasehæmmende forbindelse skal udtrykkes i masseprocent af total nitrogen (N), der forekommer som ureanitrogen ($\text{CH}_4\text{N}_2\text{O}$).

For at give producenterne tid til at få CE-mærket ureasehæmmerne indføres kravet om anvendelse af CE-mærkede ureasehæmmere ikke nu, men forventes i stedet at træde i kraft den 1. august 2024 ved indarbejdelse i den næstkommende bekendtgørelsesændring efter udløbet af status quo-perioden efter informationsprocedurekravet.

Ændringen vurderes at gøre det mere klart, hvilken mængde ureasehæmmer der skal tilsættes, så der opnås bedre sikkerhed for, at der anvendes rette niveau til opnåelse af tilstrækkelig effekt. Det af producenten i dag anbefalede vurderes at svare til de krav til koncentrationen af tilsat ureasehæmmer, der gælder for CE-mærkede ureagødninger, og som skal fremgå om blandingsforhold ved brug af CE-mærket ureasehæmmer. Ændringerne forventes derfor ikke at føre til ændringer i praksis, og ændringen af bekendtgørelsen vurderes derfor ikke at føre til væsentlig indvirkning på miljøet.

4) Krav om nedbringning af kalket husdyrgødning

Gødningsanvendelsesbekendtgørelsen indeholder bestemmelser, der har til formål at imødegå ammoniakpåvirkninger fra udbragt husdyrgødning for at undgå skade på ammoniakfølsomme naturtyper omfattet af kategori 1 og 2.

Ved udbringning af flydende husdyrgødning på arealer, der ligger inden for 20 m fra kategori 1-natur samt lobeliesøer og højmoser omfattet af kategori 2-natur, skal der således anvendes en ammoniakreducerende teknik, jf. gødningsanvendelsesbekendtgørelsens § 6, stk. 3, nr. 4. Fast husdyrgødning må jf. § 10, stk. 3, ikke udbringes på arealer med etablerede afgrøder til høst, der ligger inden for 20 m fra kategori 1-natur samt lobeliesøer og højmoser omfattet af kategori 2-natur, medmindre husdyrgødningen nedbringes inden 4 timer.

Fødevarestyrelsen kan ved forekomst af visse husdyrsygdomme anvise desinfektion af husdyrgødning med kalk. Med kalkningen øges husdyrgødningens pH til 12. Aarhus Universitet har på baggrund af et litteraturstudie og teoretiske modelberegninger vurderet, at tilsætning af kalk til pH 12 i gødningen altid vil medføre et forøget ammoniaktab i forbindelse med både lagring og udbringning. Aarhus Universitet har skønnet, at det ekstra ammoniaktab fra lagring og udbringning efter kalkning afhængig af gødningstype er mellem ca. 10 og ca. 40 pct. af gødningens indhold af ammoniumkvælstof, hvilket Landbrugsstyrelsen vurderer som en væsentlig forøgelse.

Efter Landbrugsstyrelsens vurdering kan det derfor ikke afvises, at overholdelse af de hidtil gældende krav i gødningsanvendelsesbekendtgørelsen ikke er tilstrækkeligt til at imødegå skadelige påvirkninger med ammoniak fra kalket husdyrgødning på områder med kategori 1- og 2-natur.

Gødningsanvendelsesbekendtgørelsen er derfor ændret, således at husdyrgødning, der er kalket efter Fødevarestyrelsens anvisninger i forbindelse med husdyrsygdomme, skal nedbringes hurtigst muligt og inden 4 timer. Kravet om nedbringning vil efter Landbrugsstyrelsens vurdering imødegå de øgede ammoniakemissioner.

Ved nedbringning indarbejdes husdyrgødningen i jorden på en måde, hvor husdyrgødningen blandes helt med jord eller vendes ned under jordoverfladen. Derved reduceres ammoniakfordampningen fra den udbragte husdyrgødning væsentligt. Kravet om nedbringning af fast kalket husdyrgødning vil efter Landbrugsstyrelsens vurdering imødegå de øgede ammoniakemissioner. Dermed vil ændringen imødegå en potentiel negativ indvirkning på miljøet i de situationer, hvor fast husdyrgødning, der er kalket, udbringes. Der er tale om få situationer på landsplan, og antagelig vil man i praksis søge at desinficere på anden vis end ved kalkning, idet tilsætning af kalk til husdyrgødning ødelægger gødningsværdien. I øvrigt er det vurderet, at det i forvejen i almindelighed vil være praksis, at gødningen nedbringes. Ændringen vurderes ikke at føre til væsentlig positiv indvirkning på miljøet.

5) Særregel for fastsættelse af fosforloftet for organisk gødning fra jordbrugsvirksomheder tilknyttet fælles biogasanlæg ophæves

Som hovedregel fastsættes den organiske gødnings fosforloft som et vægtet gennemsnit af fosforlofterne for den producerede mængde fosfor fra jordbrugsvirksomhedens egen husdyrproduktion, modtaget organisk gødning og modtaget bioaske, jf. gødningsanvendelsesbekendtgørelsens § 16, stk. 1, nr. 1. Det vil sige, at jordbrugsvirksomhedens producerede gødning indgår i beregningen af den organiske gødnings fosforloft, uanset om gødningen er forbrugt på jordbrugsvirksomheden eller afgivet f.eks. til en anden jordbrugsvirksomhed.

For jordbrugsvirksomheder, som er tilknyttet et fælles biogasanlæg, har der hidtil gjaldt den undtagelse, jf. den tidligere § 16, stk. 2, at den organiske gødnings fosforloft for den andel, som var afgivet til biogasanlægget, og som ikke oversteg den producerede mængde fosfor fra jordbrugsvirksomhedens egen husdyrproduktion, fastsattes fosforloftet udelukkende ud fra den producerede mængde fosfor fra jordbrugsvirksomhedens egen husdyrproduktion. Den producerede mængde fosfor, som var afgivet til biogasanlægget, indgik endvidere ikke i fastsættelsen af jordbrugsvirksomhedens fosforloft for organisk gødning.

Med den nye gødningsanvendelsesbekendtgørelse er særreglen ophævet, så også jordbrugsvirksomheder, der er tilknyttet biogasanlæg, får opgjort fosforloftet i den organiske gødning som et vægtet gennemsnit af fosforlofterne for den producerede mængde fosfor fra jordbrugsvirksomhedens egen husdyrproduktion, modtaget organisk gødning og modtaget bioaske. Dermed skal også fosforloftet for den producerede

husdyrgødning, som afsættes til et biogasanlæg, indgå i beregningen af jordbrugsvirksomhedens gennemsnitsloft (den organiske gødnings fosforloft).

Da fosforlofterne blev introduceret i 2017 for de enkelte gødningstyper, var de fastsat i et spænd mellem 30 og 43 kg fosfor pr. hektar. Der var således stor forskel på fosforlofterne. Med de nuværende fosforlofter er dette spænd reduceret til mellem 30 og 34 kg fosfor pr. hektar. Idet fosforlofterne har nærmet sig hinanden har det mindre betydning, om fosforloftet for egenproduceret husdyrgødning afgivet til et fælles biogasanlæg indregnes eller ej i fastsættelsen af jordbrugsvirksomhedens fosforloft for organisk gødning.

Ændringen betyder, at jordbrugsvirksomheder, der leverer husdyrgødning med et højt fosforloft til biogasanlæg, og som modtager afgasset biomasse retur med et lavere fosforloft, vil opnå et højere fosforloft for den organiske gødning. Jordbrugsvirksomheder, der leverer husdyrgødning med et fosforloft på 30 kg fosfor pr. hektar til biogasanlæg, og som modtager afgasset biomasse retur med et højere fosforloft, vil med ændringen opnå et lavere fosforloft for virksomhedens organiske gødning. De forskydninger, som ændringen indebærer, er efter Landbrugsstyrelsens vurdering ubetydelige, da fosforlofterne har nærmet sig hinanden.

Ændringen vurderes derfor ikke at føre til væsentlig virkning på miljøet.

Gennemgang af de foreslåede ændringer efter kriterierne i miljøvurderingslovens bilag 3

I det følgende er foretaget en gennemgang af, hvorvidt ændringerne af gødningsanvendelsesbekendtgørelsen forventes at få væsentlig indvirkning på miljøet i forhold til kriterierne i miljøvurderingslovens bilag 3.

A) Planernes og programmernes karakteristika, idet der navnlig tages hensyn til:

- *i hvilket omfang planen eller programmet kan danne grundlag for projekter og andre aktiviteter med hensyn til beliggenhed, art, størrelse og driftsbetingelser eller ved tildeling af midler:*

Ændringerne af gødningsanvendelsesbekendtgørelsen berører jordbrugsvirksomheders driftsbetingelser på forskellig vis, som beskrevet oven for. Der er dog tale om mindre ændringer, der efter Landbrugsstyrelsens vurdering ikke har væsentlig betydning for, i hvilket omfang gødningsanvendelsesbekendtgørelsen danner grundlag for projekter og andre aktiviteter med hensyn til beliggenhed, art, størrelse og driftsbetingelser eller ved tildeling af midler.

- *i hvilket omfang planen har indflydelse på andre planer eller programmer, herunder også planer og programmer, som indgår i et hierarki:*

Gødningsanvendelsesbekendtgørelsen er udstedt med hjemmel i gødskningsloven og husdyrbrugloven. De bestemmelser, der er ændret i, bidrager desuden til implementering af en række direktiver. Ændringerne kan gennemføres inden for rammerne af de gældende love og direktiver.

1) Definitionen af bundfald ophæves og definition af fast og flydende husdyrgødning justeres

Reglerne om udbringningsperioder følger af nitratudirektivet og udgør en del af Danmarks nitrathandlingsprogram. Medlemsstaterne skal fastsætte perioder, hvor vise typer af gødning ikke må udbringes for at sikre, at udbringningen ikke sker på tidspunkter af året, hvor risikoen for nitratudvaskning er størst, og hvor der ikke er afgrøder med vækst til at optage næringsstofferne.

Justeringen, hvorefter udbringningsperioden for bundfald ikke længere skal følge udbringningsperioden for flydende husdyrgødning men afhænge af gødningens karakteristika, udgør en justering af

nitrathandlingsprogrammet. Med ændringen ophæves særreglen, så udbringningen af bundfald følger bekendtgørelsens hovedregler for udbringning af husdyrgødning.

3) Kvalificering af kravet om tilsætning af ureasehæmmer

Gødningsanvendelsesbekendtgørelsens krav om ammoniakreducerende tiltag i forhold til kunstgødning med ureabaserede kvælstofforbindelser (amidkvælstof) blev indført i 2019 som et initiativ i Nationalt program for bekæmpelse af luftforurening. Programmet blev indberettet til EU i april 2019 som en del af Danmarks forpligtelser under NEC-direktivet, direktiv om nedbringelse af nationale emissioner af visse luftforurenende stoffer. NEC-direktivet stiller krav om, at EU's medlemslande reducerer udledningen af visse luftforurenende stoffer, herunder ammoniak. Kvalificeringen af kravet om tilsætning af ureasehæmmer til ureabaserede kvælstofforbindelser fører ikke til ændringer i Danmarks luftprogram under NEC-direktivet.

4) Krav om nedbringning af kalket husdyrgødning

Gødningsanvendelsesbekendtgørelsens bestemmelser om at begrænse ammoniakpåvirkninger fra udbragt husdyrgødning har bl.a. til formål at undgå skade på ammoniakfølsomme naturtyper omfattet af kategori 1 og højmoser og lobeliesøer. De omfattede ammoniakfølsomme naturtyper er bl.a. beskyttet efter habitatdirektivet.

Kravene om særlige udbringningsteknikker ved udbringning af husdyrgødning nær ammoniakfølsom natur omfattet af kategori 1 og 2 blev fastsat i 2017 og udgør såkaldte afskæringskriterier eller tærskelværdier, der afløser konkrete vurderinger efter VVM-direktivet og habitatdirektivet. Det blev i forbindelse med fastsættelsen af kravene vurderet, at kravene er tilstrækkelige til at udelukke væsentlige påvirkninger fra udbringning af husdyrgødning, således at de kan afløse de hidtidige konkrete vurderinger af påvirkningerne af ammoniakfølsom natur ved udbringning af husdyrgødning.

Det indgik ikke i vurderingerne, at Fødevarestyrelsen ved forekomsten af visse husdyrsygdomme kan anvise desinficering af fast husdyrgødning med kalk, hvorved husdyrgødningens pH, og dermed ammoniakemissionen fra gødningen, øges. Muligheden for desinficering af fast husdyrgødning med kalk er beskrevet i Fødevarestyrelsens veterinære beredskabsplan med tilhørende annek, der har til formål at beskrive håndtering af udbrud af alvorlige husdyrsygdomme i Danmark indenfor Fødevarestyrelsens ansvarsområde.

Med ændringen af gødningsanvendelsesbekendtgørelsen, hvorefter husdyrgødning, der er kalket efter Fødevarestyrelsens anvisninger i forbindelse med husdyrsygdomme, på alle arealer skal nedbringes hurtigst muligt og inden 4 timer, vurderes den øgede ammoniakemission imødegået. Dermed kan der også i denne situation udelukkes væsentlige påvirkninger af ammoniakfølsom natur til afskæring af den konkrete vurdering efter habitatdirektivet.

- *planens eller programmets relevans for integreringen af miljøhensyn specielt med henblik på at fremme bæredygtig udvikling:*

Ændringerne af gødningsanvendelsesbekendtgørelsen har forskellige positive indvirkninger på integreringen af miljøhensyn som beskrevet under hver af ændringerne oven for. Efter Landbrugsstyrelsens vurdering vil ændringerne ikke ændre væsentligt på gødningsanvendelsesbekendtgørelsens betydning for integrering af miljøhensyn, herunder med henblik på at fremme bæredygtig udvikling.

- *miljøproblemer af relevans for planen eller programmet:*

I artikel 17-rapporteringen fra 2019 efter EU's habitatdirektiv er de vigtigste negative påvirkningsfaktorer beskrevet på grundlag af delvist databaserede ekspertvurderinger fra Aarhus Universitet⁶. For klitlavninger, søer, enge, moser mv. og kildevæld vurderes næringsstofftilførsel at have høj betydning for naturtypernes utilstrækkelige bevaringsstatus. For søerne er det vurderet, at tilførsel af næringsalte via direkte tilløb og diffus tilførsel fra oplandet og fra luften har høj betydning for den ugunstige bevaringsstatus. For de øvrige naturtyper og visse levesteder for arter er det bl.a. næringsbelastning ved direkte gødskning, intensiv drift på omkringliggende marker samt tilførsel af næringsstoffer via overfladevand, atmosfærisk deposition og grundvand, der vurderes at have størst betydning for bevaringsstatus. I tilstandsvurderingssystemerne, der ligger til grund for Natura 2000-planlægningen, er betydningen af bl.a. en række forvaltningsbare forhold vurderet. Heraf fremgår tilgroning og manglende pleje som en trussel med de fleste af de lysåbne naturtyper og levesteder for arter, som kræver lys. Øget næringsstofftilførsel medfører øget tilgroning på de terrestriske naturtyper og påvirker algevækst og undervandsvegetationen i havet, søer og vandhuller, og vil således i sig selv have en negativ effekt på naturens tilstand.

Luftforurening er af WHO vurderet til at udgøre en af de største miljømæssige udfordringer i dag. På EU-plan vurderes luftforurening at være skyld i ca. 400.000 tilfælde af for tidlige dødsfald⁷, mens det tilsvarende tal for Danmark er estimeret til 4.000 tilfælde årligt⁸. Dette svarer til næsten en halvering i antallet af for tidlige dødsfald relateret til luftforurening i Danmark siden 1990. Danmark overholder i dag alle EU's fastsatte grænseværdier for luftkvaliteten.

I forhold til vandmiljøet er der en række overflade- og grundvandsforekomster, der er påvirket af kvælstof- og fosforbelastning i en sådan grad, at de ikke lever op til vandramme- og grundvandsdirektivernes krav til vandforekomsternes tilstand.

Søer, fjorde, kystvande og åbne havområder påvirkes af kvælstof- og fosfortilførsler, der giver øget algevækst, som kan påvirke naturtyper og levesteder for arter negativt. I vandløb er fosforindholdet af relativt mindre betydning for de økologiske forhold, men en stigende koncentration af fosfor kan ændre artssammensætning og dækningsgrad af planter og alger.

- *planens eller programmets relevans for gennemførelsen af anden miljølovgivning, der stammer fra en EU-retsakt (f.eks. planer og programmer i forbindelse med affaldshåndtering eller vandbeskyttelse):*

Ændringerne har ikke betydning for gennemførelse af anden miljølovgivning.

B) Kendetegn ved indvirkningen og det område, som kan blive berørt, idet der navnlig tages hensyn til:

- *indvirkningens sandsynlighed, varighed, hyppighed og reversibilitet:*

---

⁶ Aarhus Universitet, 2019. Bevaringsstatus for naturtyper og arter – 2019. Habitatdirektivets Artikel 17-rapportering. Aarhus Universitet, DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi. Videnskabelig rapport nr. 340. Tilgængelig via Internet: <http://dce2.au.dk/pub/SR340.pdf>

⁷ Europa Kommissionen, 2018. Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, The European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions. A Europe that protects: Clean air for all

⁸ Aarhus Universitet, 2022. Luftkvalitet 2020. Status for den nationale luftkvalitet i Danmark. Videnskabelig rapport nr. 467. Tilgængelig via Internet: <https://dce2.au.dk/pub/SR467.pdf>

Som beskrevet ovenfor vil ændringerne af gødningsanvendelsesbekendtgørelsen have neutrale eller mindre positive indvirkninger på miljøet. Indvirkningerne vil med hensyn til sandsynlighed, varighed, hyppighed og reversibilitet efter Landbrugsstyrelsens vurdering ligeledes ikke have væsentlig indvirkning på miljøet.

- *indvirkningens kumulative karakter:*

Der er tale om mindre ændringer i gødningsanvendelsesbekendtgørelsens regulering af primært ammoniak, nitrat og fosfor. Regler i gødningsanvendelsesbekendtgørelsen indgår i nitrathandlingsprogrammet, som derfor samtidig ændres. Ændringerne vurderes alene og i kumulation blot at føre til mindre neutrale og positive konsekvenser, der ikke vil have væsentlig indvirkning på miljøet.

- *indvirkningens grænseoverskridende karakter:*

Ændringerne af gødningsanvendelsesbekendtgørelsen, som er beskrevet ovenfor, vurderes ikke at føre til væsentlig indvirkning på miljøet af grænseoverskridende karakter.

- *faren for menneskers sundhed og miljøet (f.eks. på grund af ulykker):*

Ændringerne af gødningsanvendelsesbekendtgørelsen, som er beskrevet ovenfor, vurderes ikke at føre til fare for menneskers sundhed eller miljøet.

- *indvirkningens størrelsesorden og rumlige udstrækning (det geografiske område og størrelsen af den befolkning, som kan blive berørt):*

Ændringerne af gødningsanvendelsesbekendtgørelsen, som er beskrevet ovenfor, vedrører primært driften af landbrugsarealet.

- *værdien og sårbarheden af det område, som kan blive berørt som følge af*
  - *særlige karakteristiske naturtræk eller kulturarv*
  - *overskridelse af miljøkvalitetsnormer eller –grænseværdier*
  - *intensiv arealudnyttelse*

Ændringerne af gødningsanvendelsesbekendtgørelsen, som er beskrevet ovenfor, vedrører primært driften af landbrugsarealet. Ændringerne vurderes ikke at få væsentlig indvirkning på særlige karakteristiske naturtræk eller kulturarv, overskridelse af miljøkvalitetsnormer- eller grænseværdier eller intensiv arealudnyttelse.

- *indvirkningen på områder eller landskaber, som har en anerkendt beskyttelsesstatus på nationalt plan, fællesskabsplan eller internationalt plan:*

Ændringerne af gødningsanvendelsesbekendtgørelsen, som er beskrevet ovenfor, vurderes ikke at få betydning på områder eller landskaber af den nævnte karakter.